

Mijn fiets, mijn vrijheid

THEATER ★★★★★

De fietsdief

Martha!tentatief, Theater Zuidpool en Toneelhuis. Gezien op 29/4 in Toneelhuis. Op tournee tot oktober 2016.

Pas als je door een stad hebt gefietst, voel je je er thuis. Fietzen, dat is: verbindingen maken, in kaart brengen, de vrijheid tegemoet rijden, met tegenwind of zonder. Gefundenes Fressen dus voor de nieuwe stadsrevue van Martha!tentatief. Voor hun eerste grotezaalproductie liet regisseur Bart Van Nuffelen zich inspireren door de fietslessen die de stad Antwerpen organiseert voor vrouwen van andere origine.

Uit het kleine drama dat een fietsdiefstal altijd is, puurt het gezelschap een gelaagd stadsportret waarin drie levens elkaar kruisen: Sofie (Declair), chef inburgering die droomt van emancipatie, maar dat toch het liefst doet in haar villa buiten het centrum; Marc (Van Eeghem), de volkse ambtenaar die zijn stad ziet veranderen, maar niet weet hoe erin mee te draaien, en Abigail (Abraham), die via een schijnhuwelijk in België terechtkwam en probeert te overleven te midden van de *shit*.

Een goede tekst teert op genot én schaamte, schreef Arnon Grunberg ooit. Hij dwingt de lezer om zichzelf te verraden. Het is precies die verraderlijke herkenbaarheid waar Martha!tentatief in uitblinkt. Aanvankelijk glijden de droogkomische woorden van je af, omdat je er met je neus te dicht op zit, maar op een onbehaakt moment hebben ze je te pakken. De figuren lijken zo uit het leven gegrepen, maar zonder dat ze te sterk worden aangedikt. In Van Nuffelens montage licht

Iemand steelt een fiets en de levens van Sofie en Abigail kruisen elkaar. © Kurt Van der Elst

het realisme als vanzelf op. Net daarom voelt het muzikale thrillersfeertje en de rol van danser Igor Shyshko, die als een duivel-tje uit een doosje op de schouders van het drietal meedanst, wat redundant.

Daartegenover staat dat het gezelschap elk oordeel uitstelt, gegrond in een diep respect voor de kleine mens. Sofie en Marc hebben zo hun *flaws*, maar het is allemaal zo godverdomme goedbe-

doeld. Noem het een naïeve vaststelling, maar Martha!tentatief maakt ze met gemeente hoop. Toch kan je je niet van de indruk ontdoen dat *De fietsdief* onder het treffende pleidooi voor stedelijke verbinding vooral gemaakt lijkt voor een blank publiek. De identificatie met Marc en Sofie is groot, maar hoe representatief is het beeld van Abigail? Haar personage wordt vooral ingezet als lijdend voorwerp, als stilzwij-

gende inzet van een diversiteitsdebat tussen twee polen van een 'witte' bevolking. Waar Declair en Van Eeghem netjes langs het stereotiep scheren, blijft de slachtofferrealiteit van Abigail te eenduidig. Misschien is dat wel een symptoom van de afstand die we nog steeds moeten overbruggen. Het maakt je in elk geval bewust van een mogelijk blinde vlek in deze spiegel van de stad.

CHARLOTTE DE SOMVIELE

'De fietsdief' lijkt toch vooral gemaakt voor een blank publiek

Internet ziet u

BEELDENDE KUNST

★★★★★

Hacking habitat

Loopt tot 6 juni in de gevangenis aan het Wolfenplein in Utrecht

Hoe kunnen we de controle van ons leven weer in handen nemen in deze wereld vol technologie? De tentoonstelling *Hacking habitat*, in een voormalige gevangenis in Utrecht, zet bezoekers op weg.

Tot anderhalf jaar geleden liepen er nog gedetineerden rond in de gevangenis aan het Utrechtse Wolfenplein. Nu hangt er kunst van grote namen als Joseph Beuys en de Belgische videokunstenaar Johan Grimonprez, en kun je er speelse denkoefeningen uitproberen die uit de koker van jonge kunstenaars en hackers komen.

Je wordt er aangemoedigd om er 'celfies' te nemen, selfies in de authentieke cellen. Of je hoort in een cel plots

je eigen stem, vervormd en in echo. De Nederlandse kunstenaar Paul Devens heeft namelijk op verschillende plekken in de gevangenis microfoons geïnstalleerd die bezoekers afluisteren. We worden vandaag omringd door technologie zonder dat we dat zelf goed doorhebben. De Noor Timo Arnall maakt wifinetwerken met lichtverftechnieken zichtbaar. Het levert wonderlijke plaatjes van licht op die tonen hoe alomtegenwoordig wifi is. Mooi en tegelijk behoorlijk angstaanjagend is ook het werk van de Britse Stanza. Hij maakte een miniatuurstad van computeronderdelen. Ze toont de bestaande dataflow van Londen, die onder meer gemeten wordt via bewakingscamera's en bewegingssensoren. Nieuwe technologie roept nieuwe moreel- en filosofische vragen op. Kunstcollectief Mediengruppe Bitnik uit Zürich liet een bot - een autonoom computerprogramma - op de marktplaats van Darknet onder meer een valse Louis

'Nemesis machine' van Stanza. © courtesy of the artist

Tot anderhalf jaar geleden liepen er nog gedetineerden rond in deze voormalige gevangenis. Nu hangt er kunst

Vuitton-tas en een partijtje xtc kopen. Die laatste aankoop trok de aandacht van de politie. Maar kan een robot een misdaad plegen?

Hacking habitat stelt zulke vragen op scherp en herinnert ons eraan hoe diep technologie ons leven is binnengedrongen. De unieke locatie maakt deze tentoonstelling des te beklijven-der. Vergeet wel uw smartphone niet voor die ultieme 'celfie'.

CATHÉRINE DE KOCK